

Slovenské neziskové organizácie poskytujúce sociálne služby, zhodnotenie stupňa korešpondencie kritérií so sociálnym podnikom - analýza

PhDr. Slavomír Krupa, PhD.

Január 2008

Úvod.

V náväznosti na príspevok z konferencie (Woleková, H.: *v čom sme si podobní a v čom odlišní – Porovnanie neziskového sektora v Campánii a na Slovensku, 2007*) v ktorom autorka konštatuje, skutočnosť, že „neziskové organizácie na Slovensku naplňajú všetky znaky sociálneho podniku v zmysle talianskej legislatívy“, predkladáme komparatívnu analýzu:

Stretávame sa s ľuďmi, ktorí potrebujú odpoveď na otázky týkajúce sa rozhodovania v rôznych životných situáciách. V pozadí takýchto otázok nemusí byť vždy len problém, ktorý sa dotýka výberu správnej alternatívy ale tiež problém slobodného rozhodovania.

Je niekoľko mikro a makro sociálnych príčin, ktoré podmieňujú slobodné rozhodovanie človeka. Medzi základne príčiny patrí prehnane autoritatívna a direktívna výchova a vzdelávanie. Napr. rodič alebo učiteľ, ktorý modeluje svet svojho dieťaťa, žiaka len podľa svojich predstáv, prianí a očakávaní, trestá dieťa alebo žiaka za každé mylné rozhodnutie. Niekedy môže zároveň v tom istom čase vytýkať tomu istému dieťaťu alebo žiakovi, že je nesamostatný. V dospelosti sa človek môže stretnúť s podobným správaním v zamestnaní, na úradoch.

Slobodné rozhodovanie môže na druhej strane ovplyvniť tiež prehnaná starostlivosť rodičov, vychovávateľov či učiteľov. Následkom takejto výchovy je sebastredné, pasívne správanie, očakávanie, že niekto problém vyrieši aj bez nás.

Inou príčinou vedúcou k nesamostatnosti môže byť somatické alebo psychické postihnutie. Reálne prekážky, bariéry, ktoré sťažujú aktívnu účasť osoby na riešení situácie môžu byť príčinou pasívneho správania a nesamostatnosti.

V globálnejšom pohľade môže byť príčinou nerozhodného správania tiež spoločenský systém. Centralistický, paternalistický a autoritatívny systém očakáva

od občanov poslušnosť, určuje občanom ciele aj spôsob ako majú byť tieto ciele splnené. V takomto prostredí je slobodné, nezávislé rozhodovanie nebezpečné lebo je často spoločnosťou sankcionované. Občan vystupuje v roli nepriateľa ak otvorene protestuje, stáva sa pre spoločnosť nebezpečným. Pasívnym sa stáva keď rezignuje, keď už nevidí zo situácie východisko.

V pozadí našej témy o neziskovom sektore je teda téma slobody, suverenity, ľudskej a občianskej dôstojnosti alebo tiež inými slovami osobnej zrelosti, odvahy jednotlivcov prijímať vlastné rozhodnutia a riešenia, ktoré sú v súlade s dohodnutými pravidlami. S takýmto správaním súvisí tiež zodpovednosť ľudí a poznanie ceny slobody. Nepoznáme zatiaľ iný politický systém, ktorý by takémuto sociálnemu prostrediu vytváral potrebné podmienky akým je demokracia.

Inými slovami ak chceme objaviť a poznať podstatu neziskového sektora potom, jednou z podmienok je uvedomovanie si práva a zodpovednosti za vlastné osobné rozhodovanie a správu vecí verejných v prostredí,

Terminológia

Skôr než sa budeme venovať vymedzeniu a funkcii neziskových organizácií uvedieme tiež v súčasnosti používanú terminológiu pre túto oblasť.

NGO – Non – Governmental – Organisation t. j. neštátna organizácia, teda štátom neregulované organizácia, na ktorú má štát len nepriamy dosah.

PINGO – Public – Interested – NGO t. j. organizácia zameraná na pomoc verejnosti.

PBO – Public – Benefit – Organisation t. j. organizácia prekračujúca rámec verejného pôsobenia

Neziskový sektor – termín, ktorý zdôrazňuje nepodnikateľský charakter mimovládnych organizácií.

Tretí sektor – používaný špecificky v našej postsocialistickej kultúre. Akcentuje skutočnosť, že okrem štátnej a podnikateľskej sféry existuje tiež oblasť prirodzenej a spontánnej občianskej zodpovednosti za riešenie verejných vecí.

Neziskový sektor

Má formálnu štruktúru. Paradoxom neziskového sektoru je, že v rámci krajín, ktoré prešli obdobím autoritatívnych režimov majú neformálny charakter. Formálne vymedzenie znamená, že sektor nie je mimo spoločenského systému ale je naopak jeho nepostrádateľnou súčasťou. Nový prvok sociálneho správania (v postkomunistickej krajine), na ktorý sa díva občan s obavou sa postupne mení na nevyhnutnosť a podmienku bez ktorej nemôže občianska spoločnosť existovať. To je aj dôvod pre ktorý má suverénne a samostatné správanie svoje formálne vymedzenie. Neziskový sektor má formálnu štruktúru a umožňuje neformálnu participáciu občana na riešení problémov spoločnosti.

Často sa stretávame s hodnotením neziskového sektora z hľadiska verejnej mienky, prípadne štátu. V destabilizovanej alebo stabilizujúcej spoločnosti má tretí sektor často ohrozenú pozíciu. Nepriaznivá mienka o treťom sektore má niekoľko príčin:

1. Neziskový sektor je novým ale nepostrádateľným prvkom spoločnosti. Filozofia servilnej poddanosti moci a uskutočňovania revolúcií, ktorou boli vychovávané celé generácie v autoritatívnych režimoch neuznávala samostatnú nezávislú rolu občana, nekonformný názor ak sa nezhodoval s oficiálnymi vyjadreniami. Takéto – autoritatívne videnie sveta nemá priestor pre neziskový sektor. Filozofia neziskového sektora má základ (ako sme to už zdôraznili v úvode) v suverénnom správaní osôb ako občanov, ktorí sa zúčastňujú na správe vecí verejných. Takto suverénne sa občan správa nie preto, že má za sebou moc (ako je to v autoritatívnych systémoch) ale preto, že ako občan štátu, spoločnosti má na to právo a má tiež záujem slobodne zaujímať svoje nezávislé postoje, navrhovať riešenia a konať.
2. Spoločnosť nemá dôveru v organizácie, ktoré majú nezávislosť na štáte a teda priamo nepodliehajú kontrole štátu. Tento stav súvisí s klientelizmom, úrovňou súdnictva, výkonu polície. Negatívne príklady z porušovania etických a právnych noriem, pravidiel a zákonov jednotlivcov v neziskovom sektore vrhajú často nepriaznivé svetlo na celý sektor.

Vymedzenie neziskového sektora

Neziskové organizácie majú svoje formálne vymedzenie:

- sociálno – politické
- právne
- ekonomické
- organizačné

Sociálno – politickému vymedzeniu sme sa už čiastočne venovali v úvode. Toto vymedzenie je však potrebné rozšíriť. Súvisí tiež filozofickým, psychologickým a spirituálnym definovaním človeka ako bytosti, ktorá si uvedomuje svoju suverénnu pozíciu ale aj obmedzenia, hranice a zlyhania (postmoderna).

Právne vymedzenie neziskového sektora

Právne vymedzenie formálne určujú zákony. Zákon č. 83/1990 Zb. vymedzuje podmienky združovania občanov. Občania môžu zakladať spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie a združovať sa v nich.

Zákon č. 207/1996 Z. z. vymedzuje podmienky zriaďovania nadácií, ktoré združujú veci, peňažné prostriedky, cenné papiere a iné cenné papiere ocenených hodnôt pre verejnoprospešné účely. Nadáciu môže zriadiť fyzická alebo právnická osoba. Nadácia vzniká registráciou na MV SR. Orgánmi nadácie je správna rada, dozorná rada a správca.

Zákon č. 147/1997 Z. z. vymedzuje právne postavenie neinvestičných fondov. Neinvestičné fondy umožňujú združovanie peňažných prostriedkov určených na plnenie všeobecne prospešných účelov alebo individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivcov alebo skupinu osôb v ohrození života a potrebujú naliehavú pomoc. Pri postihnutí živelnou pohromou. Fond môže zriadiť fyzická alebo právnická osoba. Orgánmi fondu sú: správna rada, správca, iné orgány, ak to stanoví štatút.

Zákon č. 213/1997 Z. z. určuje podmienky pre zriadenie neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby. Tieto neziskové organizácie, ktoré sú blízke občianskym združeniam sú operačne zamerané viac navonok. Predmetom činnosti neziskových organizácií je poskytovanie všeobecne prospešných služieb. Svoju činnosť môže vykonávať za účelom dosiahnutia zisku ak je tento použitý na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb. Neziskovú organizáciu môže založiť fyzická alebo právnická osoba. Nezisková organizácia vzniká dňom registrácie na krajskom úrade. Orgánmi neziskovej organizácie je správna rada, riaditeľ, dozorná rada a ďalšie orgány ak ich určí štatút. Samostatnou formou neziskových organizácií sú účelové zariadenia cirkví.

Ekonomické vymedzenie neziskového sektora

Ekonomické vymedzenie je určované systémom samofinancovania, dlhodobou udržateľnosťou organizácie, ktorá je dosahovaná upevňovaním nezávislosti od voľných nadačných fondov a upevňovaním závislosti na vnútorných zdrojoch a upevňovaním postavenia a stability v sieti neziskových organizácií. Predpokladaným vstupom SR do spoločenstva európskych štátov majú pre neziskové organizácie stále väčší význam predvstupové a štrukturálne fondy EÚ. Prevádzka neziskového sektora podlieha pravidlám o hospodárení podľa.....

Viaczdrojové financovanie:

Základnými možnosťami viaczdrojového financovania sú:

- verejné zdroje poskytované štátom alebo samosprávnymi krajinami v zmysle zákona
- platby občanov, ktorým sú poskytované služby (napr. sociálne služby)
- príjmy z vlastnej činnosti, ktoré organizácia spätne vkladá do prevádzky organizácie
- dary a granty

Slovenská akademická agentúra, servisné centrum pre tretí sektor informuje o zahraničných a domácich finančných zdrojoch pre slovenské mimovládne

organizácie. Súčasťou týchto informácií je názov , poslanie, podporované programy, cieľové skupiny na ktoré je program zameraný, geografické pôsobenie nadácie, kritéria a obmedzenia pri poskytovaní grantov a ich minimálna a maximálna výška.

Funkcie neziskového sektora

Formulovanie a tlmočenie predstáv a požiadaviek občanov.

Verejná správa prostredníctvom neziskového sektora má reálne spätné väzby o reálnej situácii obyvateľstva v regióne. Nedostatok takto prejavovanej existencie neziskového sektora vytvára široký priestor pre rozhodovanie štátu, verejnej správy. Na rozdiel od odborového hnutia neziskové organizácie spomenutú funkciu spájajú s vytváraním a účasťou na riešení požiadaviek občanov. Napr. enviromentálne, kultúrne, sociálne organizácie aktívne pôsobia v uvedených oblastiach, podieľajú sa na riešení formulovaných problémov.

Poskytovanie služieb

Objektívnosť a váha formulovania predstáv a požiadaviek občanov sa zvyšuje tým, že neziskové organizácie vychádzajú z poznatkov a skúsenosti na priamom riešení verejných vecí.

Rôznorodosť a pluralita

Zákon vytvára dostatočný priestor pre vlastné „netradičné“ a iné riešenia. Táto skutočnosť rozširuje možnosti riešenia, teda pluralitu poskytovateľov

a riešiteľov. Tento fakt spočíva tiež v tom, že štát nedokáže pokryť všetky potreby občanov bez účasti neziskového sektora. Neprítomnosť neziskového sektora unifikuje služby, zvyrazňuje postavenie štátu často na úkor riešenia problémov občanov. Diverzifikácia zdrojov je súčasťou demokratických spoločenských systémov. Osobné schopnosti a potenciál jednotlivcov je rozhodujúcim faktorom rozvoja spoločnosti.

Mienkotvorná funkcia

Verejná mienka je dôležitý spoločenský fenomén, ktorý prispieva k stabilizácii spoločnosti. Absencia verejnej mienky nepriamo ovplyvňuje uplatňovanie základných etických, právnych, politických, sociálnych princípov v štáte. Centrálne a mocensky vedená spoločnosť len s ťažkosťami dokáže reagovať, brániť, prípadne meniť podmienky života spoločnosti. Slovenská republika má v tejto oblasti dostatočne silné skúsenosti z minulých desaťročí. Neziskový sektor svojou (relatívnou) nezávislosťou na štruktúrach štátu, respektíve regionálnej samospráve je významným architektonickým prvkom každej občianskej spoločnosti.

Spoločenská integrácia – inklúzia

Integrácia – včleňovanie je opakom izolácie – separácie. Znevýhodňovanie občanov z akýchkoľvek rasových, psychických, telesných, náboženských dôvodov vedie k závažným osobnostným zmenám (deprivácia, frustrácia). Zo strany spoločnosti môže dochádzať k diskriminácii občanov. Inklúzia je proces v ktorom zdôrazňujeme právo človeka žiť včlenený do spoločenského života a to bez ohľadu na vek. Podstata integrácie aj inklúzie spočíva v etickej, existenciálnej hodnote človeka ako jedinečnej a originálnej sociálnej bytosti.

Politická socializácia

Aj keď jednou z negatívnych vymedzení neziskového sektora je formulácia, že sú nepolitické a nenáboženské organizácie, predsa jednou z ich funkcií je politická socializácia. Neziskový sektor prispieva k zodpovednosti občanov za správu vecí verejných. Preberajú na seba zodpovednosť za stav spoločnosti tým,

že vedome vstupujú a ovplyvňujú spoločenské procesy. Ak chýba v spoločnosti táto funkcia, ktorú nedokáže naplniť štát, potom absentujú v spoločnosti

Kontrolná funkcia

Súvisí s predchádzajúcou funkciou neziskových organizácií. Kontrola od nezávislých organizácií je efektívna a účinná. Čím je nezávislejšie postavenie tretieho sektoru tým je vyššia efektivita spoločenskej kontroly a to na všetkých úrovniach života spoločnosti.

Inovácia a experimenty

Neziskový sektor má predpoklady pružne reagovať na potreby spoločnosti aj jednotlivcov. Sociálno-politické, ekonomické zmeny spoločnosti neustále otvárajú nové otázky a problémy, kde často nepostačujú tradičné riešenia. Nové situácie a problémy si spravidla vyžadujú nové neformálne riešenia. V tejto oblasti sú neziskové organizácie prínosom pri inovácii riešení. V prípade, že nemajú zavedené vlastné kontrolne mechanizmy pre zhodnocovanie riešení, môžu byť neziskové organizácie niekedy aj rizikovým faktorom.

Prevenca a riešenie konfliktov

Otvorený dialóg neziskových organizácií navonok pôsobí ako prvok zvyšovania napätia v spoločnosti. Do vnútra spoločnosti má skôr opačnú funkciu. Upozorňovaním na konkrétne problémy a účasťou na ich riešení neziskové organizácie predchádzajú kumulovaniu konfliktov a pôsobia preventívne.

Rozvoj občianskej spoločnosti

Spomenuli sme skutočnosť, že významným bohatstvom spoločnosti je osobnostný potenciál občanov. Sloboda prejavu občanov, účasť na správe komunity, regiónu má v konečnom dôsledku význam v tom, že vytvára prostredie pre rozvoj osobnosti a tým aj spoločnosti samotnej.

Riziká pôsobenia neziskových organizácií,

vznikajú ak sa podieľajú na:

- praní špinavých peňazí
- inovácii a experimentoch neodborníci
- presadení moci politických strán
- procesoch občania s entuziazmom ale s nízkou profesionalitou
- charizmaticky vodcovia s mocenskými tendenciami

Oblasti pôsobenia neziskového sektora:

- humanita
- mládež
- vzdelávanie a vedy
- životné prostredie
- ľudské práva
- kultúra
- komunitné iniciatívy

Riadenie a organizácia

a) personálne zdroje

Neziskový sektor z personálneho hľadiska vykonáva svoju činnosť na báze dobrovoľníctva alebo pracovníkov, ktorí sú s organizáciou v pracovnom pomere.

Dobrovoľníctvu sa venujeme v nasledujúcej kapitole. Personálne zázemie pre rozvoj tretieho sektora podmieňuje:

- a) úroveň demokracie krajiny, decentralizácie štátnej správy, podpory významu a funkcie samospráv na úrovni regiónov a na úrovni obcí.
- b) stav a úroveň vzdelávania na strednom a vysokoškolskom stupni ako aj rozvoj neformálneho vzdelávania
- c) ekonomické podmienky rozvoja neziskových organizácií

Stavu demokracii sme už venovali v rámci vymedzeného času priestor. V osnovách vysokých škôl nachádzame kurzy venované neziskovým organizáciám. Tieto sú však z pohľadu tradičných vysokoškolských pedagógov často vnímané ako druhoradé, servisné organizácie. Napr. v sociálnych službách ako neprofesionálne, dobrovoľnícke, filantropické organizácie. Silná individualizácia a preferencia selektívnych informácií a poznatkov na úkor tímovej práce s kreatívnym využívaním informácií pri riešení problémov nahráva viac statickým organizáciám ako neziskovému sektoru, kde je potrebné riešiť teoreticky aj prakticky konkrétne situácie. V demokratických krajinách má občan v súvislosti s vlastným slobodným vyjadrením a konaním možnosť doplniť si vzdelanie na základe vlastného rozhodnutie a záujmu (nie z rozhodnutia zamestnávateľa) na neformálnych školách, kurzoch. Tento fakt úzko súvisí s profesionalizáciou pracovníkov v treťom sektore. Len málo absolventov stredných alebo vysokých škôl má záujem pracovať v neziskovom sektore a to najmä z ekonomických dôvodov.

Finančné podmienky mnohých neziskových organizácií sú na spodnej hranici priemerných plátov. Niekedy je ťažko rozoznať či ide o dobrovoľníkov alebo pracovníkov organizácie.

Organizačná štruktúra neziskových inštitúcií podľa D. Ondruška (Čítanka pre neziskové organizácie, 1998) prechádza niektorými formami ako maloštrukturovanou skupinou so silným charizmatickým lídrom, štrukturovanou formou s vymedzenou misiou, registráciou, profesionalizáciou, organizáciou s vyváženou deľbou moci a organizáciou s vertikálnym či horizontálnym štrukturovaným vetvením.

Dobrovoľníctvo

- dobrovoľná práca je činnosť, ktorá je vykonávaná z vlastnej vôle, podľa vlastného výberu, bez záujmu o finančný prospech

Motivácia dobrovoľníkov je založená na skúsenosti, že táto činnosť:

- vedie ku konkrétnym výsledkom
- dáva radosť z práce (ktorú ľudia často nemajú v oficiálnom zamestnaní)
- neformálne posilňuje zásady v ktoré veria
- umožňuje získať nové skúsenosti
- rozširuje kontakty s novými, dovtedy nepoznanými ľuďmi
- umožňuje naučiť sa nové veci

Dobrovoľníctvo je špecifickým znakom existencie neziskového sektora. Neformálnosť prístupu k riešeniu spoločenských problémov zo strany neziskových organizácií vytvára možnosť pre aktívnu účasť dobrovoľníkov.

Analýza sociálneho podniku

a) sociálneho podniku v zmysle platnej talianskej legislatívy a

b) neziskovej organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v zmysle zákona 213/1997 Z. z. . (Slovenská republika)

Ako metódu pre zhodnotenie stupňa korešpondencie sme si zvolili komparáciu princípov platných v sociálnom podniku, a obsahu a dikcie zákona o neziskových organizáciách v Slovenskej republike:

Kritéria	Sociálny podnik (Taliansko)	Nezisková organizácia (Slovenská republika)	Komparácia
Princíp 1. Poskytovania služieb pre všetkých, bez obmedzenia	Sociálny podnik poskytuje služby v prospech všetkých užívateľov, bez obmedzenia iba na samotných spoločníkov alebo účastníkov (a/1)	Nezisková organizácia poskytuje všeobecne prospešné služby pre všetkých používateľov za rovnakých podmienok (§2/1)	ZHODA
Princíp 2. Zákaz redistribúcie zisku pre fyzické osoby	Zákaz redistribúcie úžitku a ziskov (kapitálu) z riadenia správcom a zúčastneným fyzickým a právnickým osobám, spolupracovníkom, zamestnancom (a/2)	...zisk (n. o.) sa nesmie použiť v prospech zakladateľov, členov orgánov ani jej zamestnancov, ale sa musí použiť v plnom rozsahu na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb. (§2/1)	ZHODA
Princíp 3. Zákaz reinvestovania ziskov – povinnosť investovania ziskov do služieb	Zákaz reinvestovania ziskov (aj nepriamym spôsobom) a/3	(zisk) sa musí použiť v celom rozsahu na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb (§2/1)	ZHODA

Princíp 4.

nezlučiteľnosti so ziskovými podnikateľskými aktivitami

Tento princíp vyvoláva na Slovensku intenzívnu diskusiu. Autori Fukas M. Guštafík P. 2005. *Neziskovky a zisk – Zárobková činnosť neziskových organizácií, skúsenosti a prípadové štúdie*. Bratislava.

V štúdií konštatujú:

Podmienky a skúsenosti neziskových organizácií v SR

1. Neziskové organizácie neboli zriadené s cieľom dosahovania zisku.
2. Na rôznych daňových úradoch sa môžu stretávať s rôznymi názormi kedy nezisková organizácia potrebuje na svoju hospodársku činnosť živnosť a kedy nie.
3. Zmluvy na zlacnený alebo bezplatný prenájom priestorov často znemožňuje neziskovej organizácii využívať priestory na komerčné účely.
4. Pri hospodárskej činnosti neziskových organizácií nedošlo v Slovenskej republike k zjednoteniu názorov napr. medzi daňovými a živnostenskými úradmi v krajoch.
5. Neziskové organizácie nemajú k dispozícii „finančný vankúš“, ktorý stlmí ekonomické dopady, ak niečo nevychádza podľa plánu.
6. Jedinečnosť podnikania v neziskovom sektore spočíva v neustálom hľadaní rovnováhy medzi rôznymi typmi úžitku/zisku: spoločenským, finančným a enviromentálnym
7. Neziskové organizácie sú pre spoločnosť ziskové tým, že vnášajú do spoločnosti väčšie hodnoty ako sú do nich vkladané.
8. Členovia neziskových organizácií majú možnosť posilniť jej udržateľnosť vlastnou zárobkovou činnosťou
9. Do firmy vkladá investor svoj kapitál v očakávaní návratnosti a kapitalizácie do neziskovej organizácie darcovia darujú finančné alebo iné prostriedky bez očakávania návratnosti či protihodnoty
10. Úspešná nezisková organizácia slúži svojej cieľovej skupine, pričom minimalizuje svoje náklady a svoj majetok spravuje efektívne.
11. Je rizikové, aby sa pre neziskovú organizáciu stalo podnikanie dôležitejšie ako je hlavné dobročinné či verejnoprávne poslanie.
12. Zodpovednosť za udržanie rovnováhy medzi podnikaním a verejnoprávnym poslaním je na pleciach neziskových organizácií a hlavne na pleciach ich lídrov.

Uvedení autori (Fukas – Gušťařík, 2005, s. 14), uvádzajú následnú podmienky pre podnikanie, resp. ohrozenie podnikania neziskových organizácií na Slovensku:

- nezisková organizácia je schopná predať na trhu svoje služby
- nezisková organizácia nemá dostatočný kapitál a nízku schopnosť podnikat'

Niektoré príklady podnikania neziskových organizácií v Slovenskej republike:

n. o. PROTI PRÚDU

Poslaním organizácie je poskytovanie sociálnych služieb pre bezdomovcov

Podnikanie: inzercia v rámci predaja pouličného časopisu NOTA BENE

V roku 2005 – 140 aktívnych predajcov v hl. meste SR Bratislave

60 predajcov na Slovensku

V prvom polroku roku 2004 - príjmy z inzercie: 146.800.- Sk.

V roku 2005: cca 321.600.- Sk

Kritické faktory: - je dôležité, aby čitateľ porozumel trendu rastúceho priestoru pre inzerciu (nebezpečie zníženia odbytu)

- citlivý výber inzercie

Pozitívne faktory: - inzercia nemala vplyv na odbyt, naopak došlo k zvýšeniu dopytu

n. o. PAHOROK

Poslaním organizácie je pomáhať drogovo závislým občanom k dosiahnutiu života bez závislosti.

Podnikanie: chov pštrosov na produkciu mäsa

predaj vajec

Kritické faktory: - vírové ochorenie pštrosov (zakúpenie vakcín)

- odvodňovanie pozemku
- únik pštrosov do voľného priestranstva (vybudovanie vysokej ohrady)

Pozitívne faktory: - zapojenie klientov do pracovnej terapie
- medializácia (chov pštrosov je atraktívna téma)

n. o. MATERSKÉ CENTRUM – BAMBINO

Centrum ponúka služby pre mamičky v čase materskej dovolenky, resp. starostlivosti o ich deti.

Podnikanie: dielne zamerané na získavanie zručnosti pre lepšie uplatnenie na trhu práce, zamerané na predaj reklamných produktov a poskytovanie služieb

Kritické faktory: - vysoká fluktuácia mamičiek
- právne, ekonomické a daňové otázky pre poskytovanie služieb na základe živnosti

Pozitívne faktory: - vznik kódexu cechu bambina (definovanie pravidiel, pomenovanie výsad pre pracujúce mamičky
- 35 % z celkových príjmov Bambína bolo z podnikania

Záver:

- Vláda SR doteraz nestanovila pravidlá a podmienky pre podnikanie neziskových organizácií.
- Pri n. o. zriadených firmami je možné pozorovať predávanie produktov sociálnych služieb pričom ekonomickú stabilitu n. o. zabezpečuje firma
- Medzi (tradičnými) neziskovými organizáciami a neziskovými organizáciami uplatňujúce princípy sociálneho podnikania neboli doteraz stanovené, priznané objektívne rozdiely
- Neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby ako právna forma mimovládnych organizácií v zmysle zákona 213/ 1997, môžu poskytovať svoje služby na princípoch sociálneho podnikania avšak pri ich realizácii musia počítať s ekonomickými, daňovými a právnymi rizikami ako aj rizikom nepriaznivej verejnej mienky.

Literatúra:

Zákon o sociálnom podniku, zo dňa 11. mája 2005, schválený Senátom republiky, č. XIV/2595 (Taliansko)

Zákon o neziskových organizáciach poskytujúcich všeobecne prospešné služby 213/1997 Z. z. (Slovenská republika)

Fukas, M – Gušťačík, P. 2005. Neziskovky a zisk. (Zárobková činnosť neziskových organizácií. Skúsenosti a prípadové štúdie), ISBN 80-969431-0-3

Nový, I – Surynek, A. 2006. Sociologie pro ekonomy a manažery, 2 přepracované a rozšířené vydání. Praha, IBN 80-247-1705-0.

Woleková, H. 2007. V čom sme si podobní a v čom odlišní – Porovnanie neziskového sektora v Campanii a na Slovensku. Príspevok na medzinárodnom seminári v Neapole.

Zahraničné a domáce finančné zdroje pre slovenské mimovládne organizácie (SAIA)

Davis L., Etchart N.,: Profits for Nonprofits, 1999, NESsT

Kol. autorov: Čítanka pre neziskové organizácie, 1998, CRPK

Verejnoprospešné organizácie, 1997, Epos, Bratislava, 272 str.

Bútora M., Hunčík P.,: Súhrnná správa o stave spoločnosti, Nadácia Sandóra Móraiho, Bratislava 1996,

Hodnotiaca analýza tretieho sektora na Slovensku, Bratislava, 1997

Ondrušek D., Poláková Z., Bednařík A.: Prieskumy aktuálnych vzdelávacích potrieb MVO na Slovensku

ZVYŠUJEME ŠANCE

pre znevýhodnené skupiny obyvateľov
spoluprácou obcí a neziskových organizácií

